

Pomen patologije v otorinolaringologiji (patologija glave in vratu)

dr. Nina Zidar

Inštitut za patologijo

Medicinska fakulteta

Univerza v Ljubljani

INSTITUTE OF PATHOLOGY
UNIVERSITY OF LJUBLJANA ♦ FACULTY OF MEDICINE

Vsebina predavanja

- Tumorji in prekanceroze v področju glave in vratu
- Pomen okužbe s HPV
- Tehnika zaledenelega reza

Tumorji in prekanceroze v področju glave in vratu

Vsebina

- Vrste tkiva v področju glave in vratu
- Vrste tumorjev v področju glave in vratu
- Prekanceroze v področju glave in vratu
- Ploščatocelični karcinom
- Tumorji žlez slinavk
- Maligni limfom
- Maligni melanom
- Tumorji mehkih tkiv in kosti

Vrste tkiva v področju glave in vratu

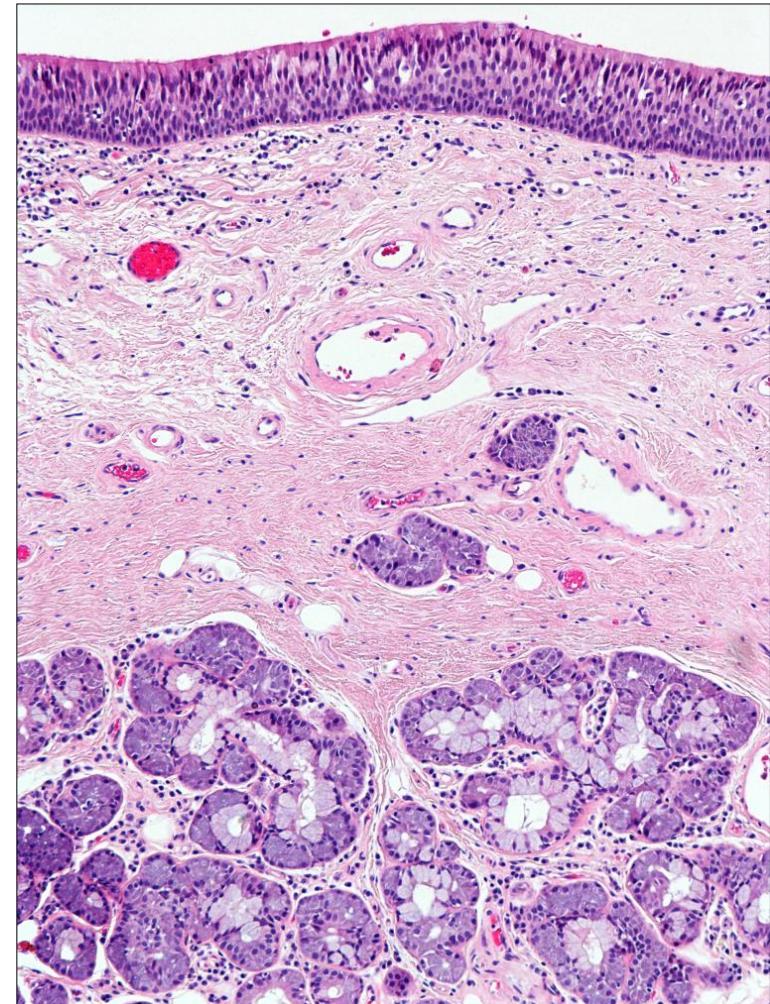
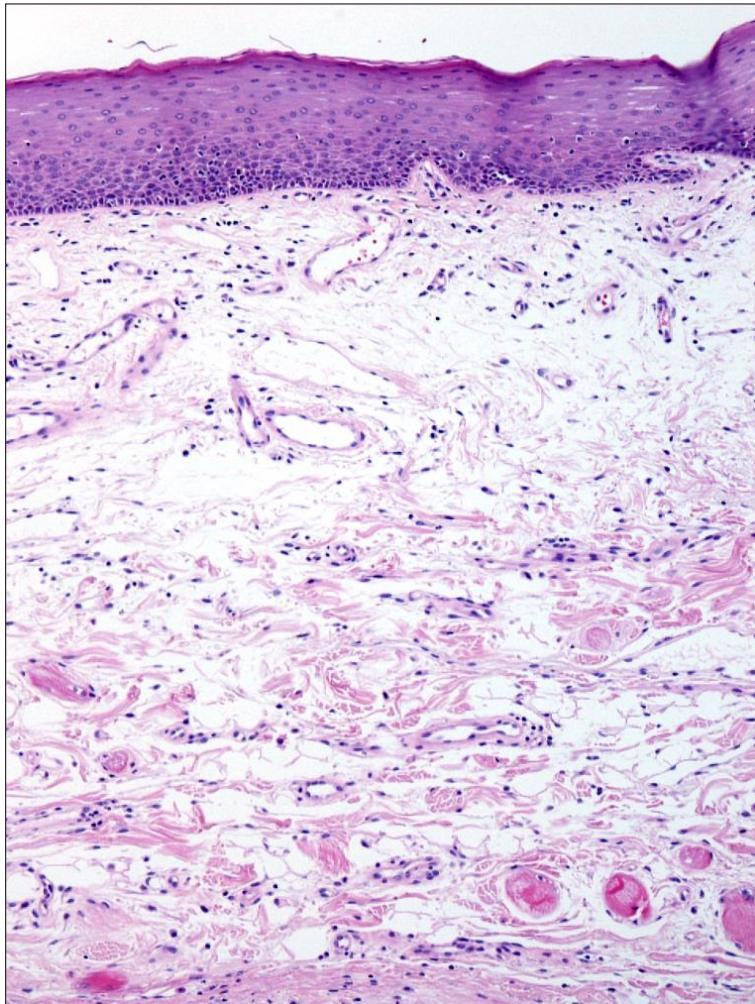
1. Sluznice
2. Koža
3. Žleze slinavke
4. Waldeyerjev limfatični obroč
5. Bezgavke
6. Mehka tkiva in kosti
7. Endokrine žleze

Sluznice

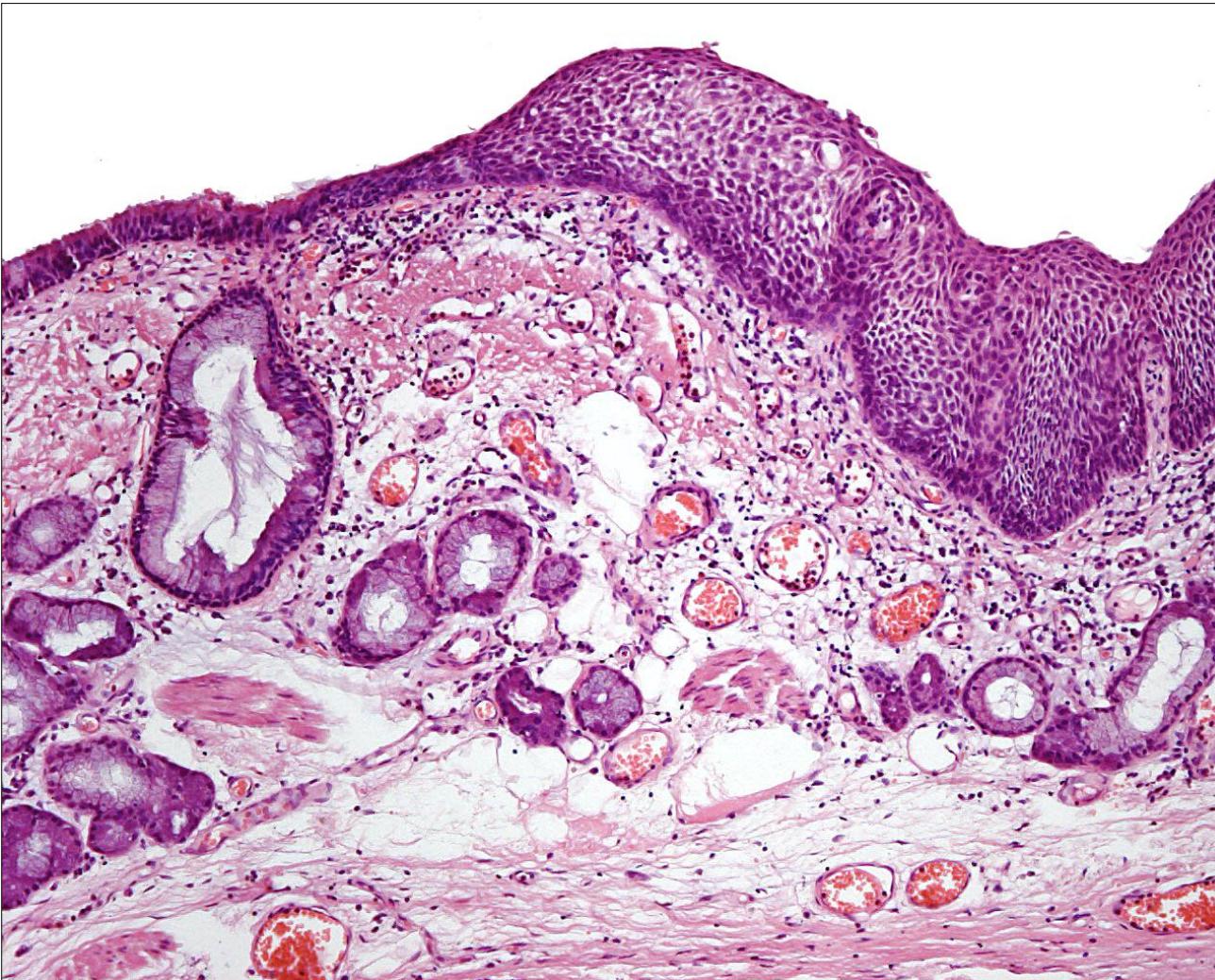
Normalna sluznica

ustne votline

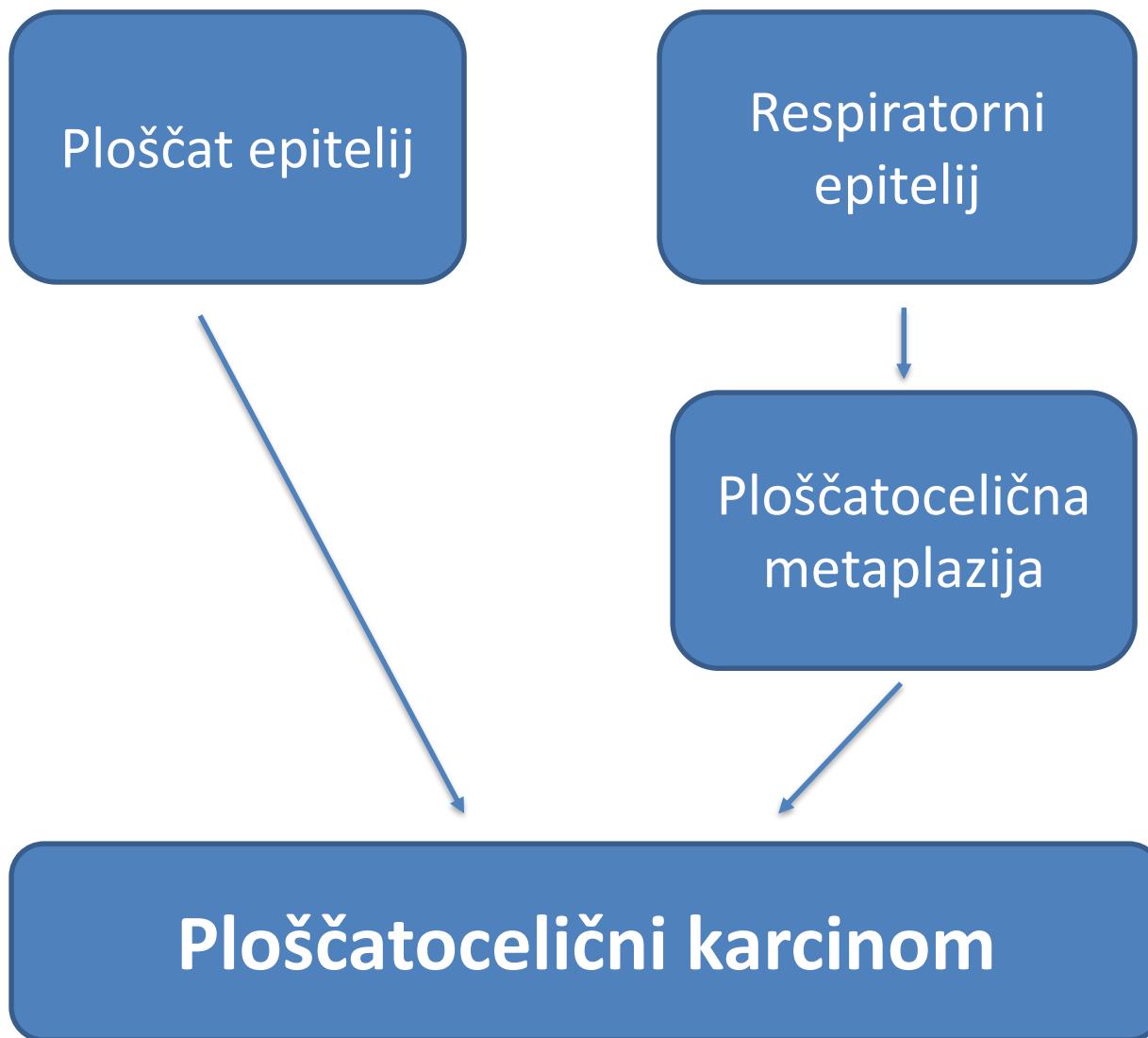
grla

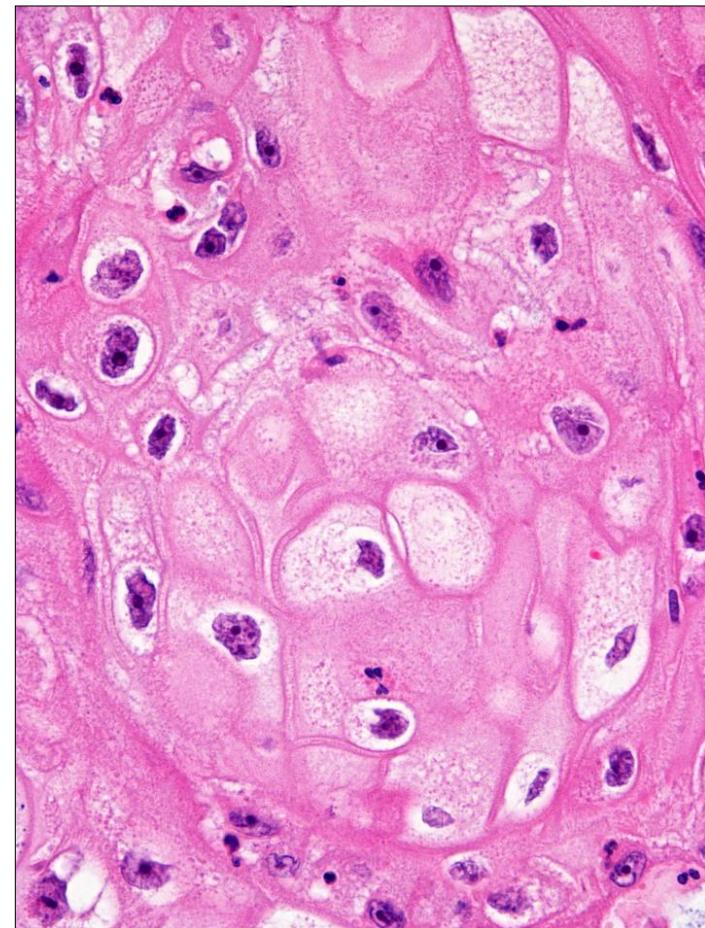
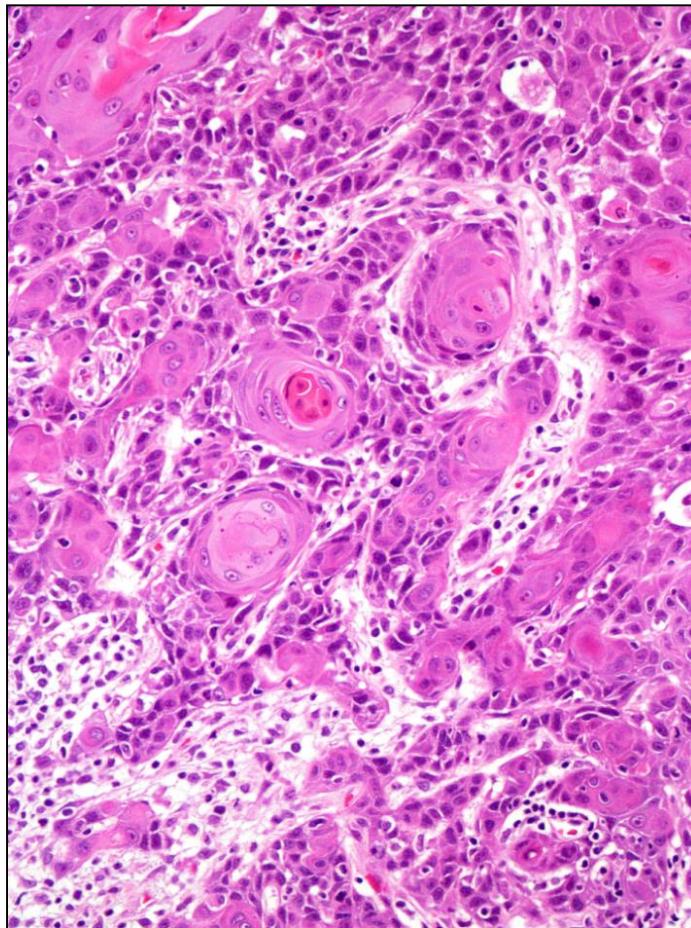
Ploščatocelična metaplasija

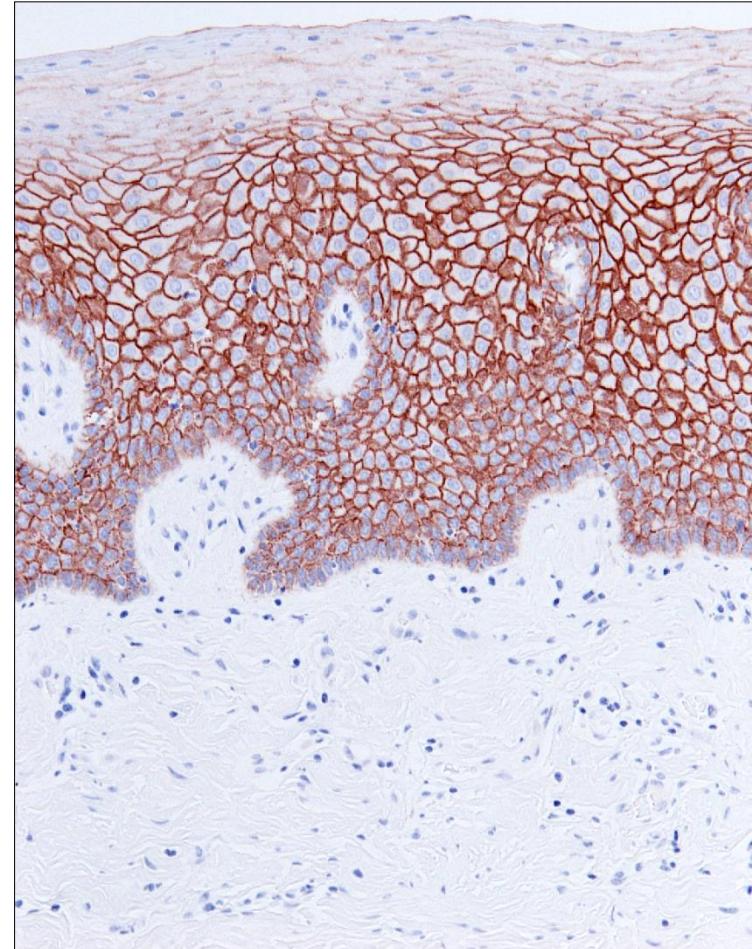
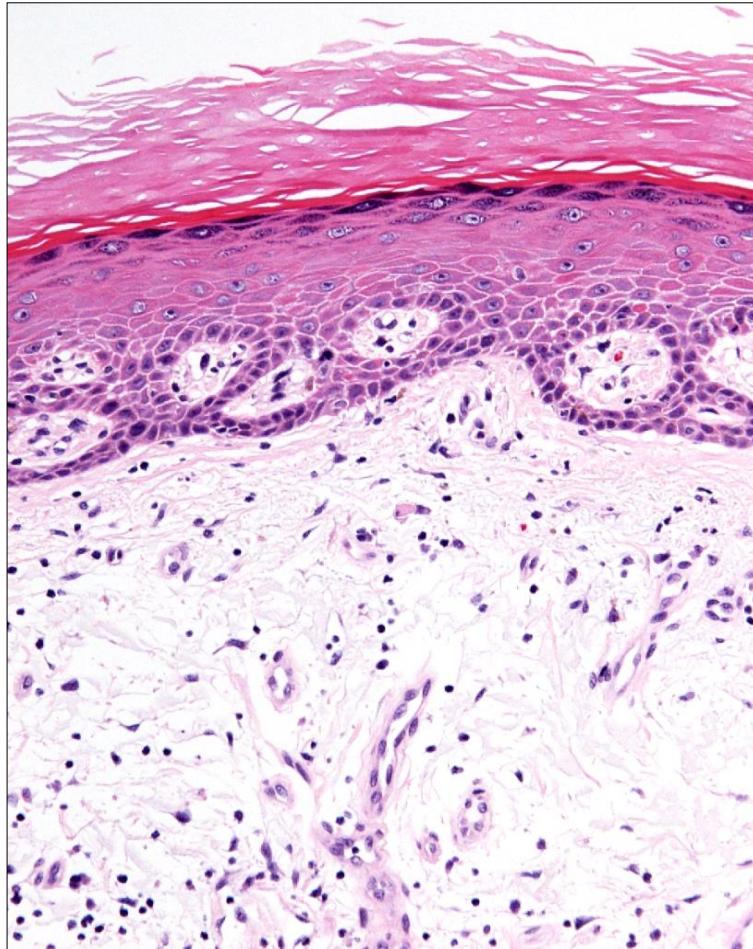
Sluznice v področju glave in vratu

Ploščatocelični (skvamozni) karcinom: keratinizacija in/ali dezmosomi

Normalni ploščati epitelij: keratinizacija in dezmosomi

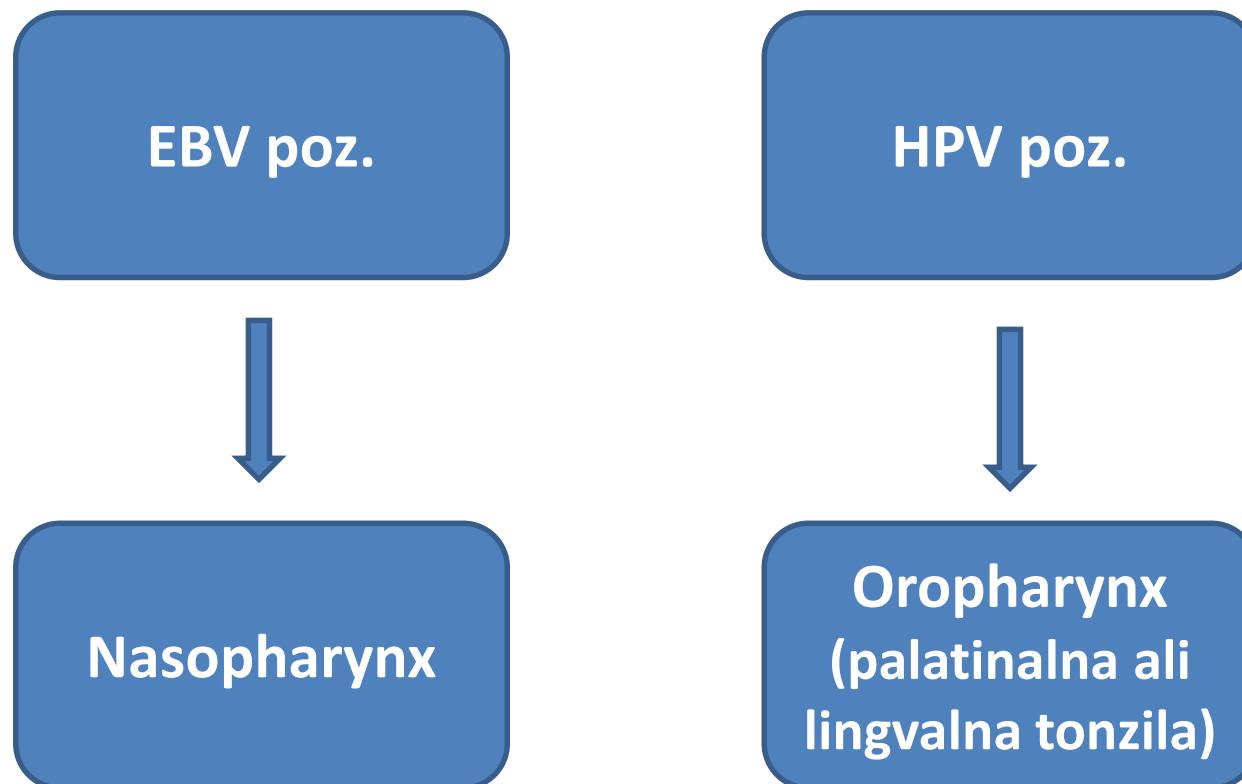
Ploščatocelični karcinom

- Ustna votlina
- Žrelo
- Grlo
- Nosna votlina
- Obnosni sinusi
- Žleze slinavke
- Koža
- Požiralnik
- Analna in genitalna sluznica in koža
- Maternični vrat
- Pljuča

Etiologija ploščatoceličnega karcinoma glave in vratu

- Kajenje
- Alkohol
- HPV (oropharynx, obnosni sinusi)
- EBV (nasopharynx)
- Ostalo: reflux (GERB)
- Neznano pri nekaterih bolnikih

Uporabnost v diagnostiki: zasevki v bezgavkah neznanega izvora (origo ignota)

Prekanceroze glave in vratu

Prekanceroze

Definicija: Epitelij sluznic z morfološkimi spremembami, ki so posledica genetskih sprememb, s povečanim tveganjem za razvoj ploščatoceličnega karcinoma

Sinonimi:

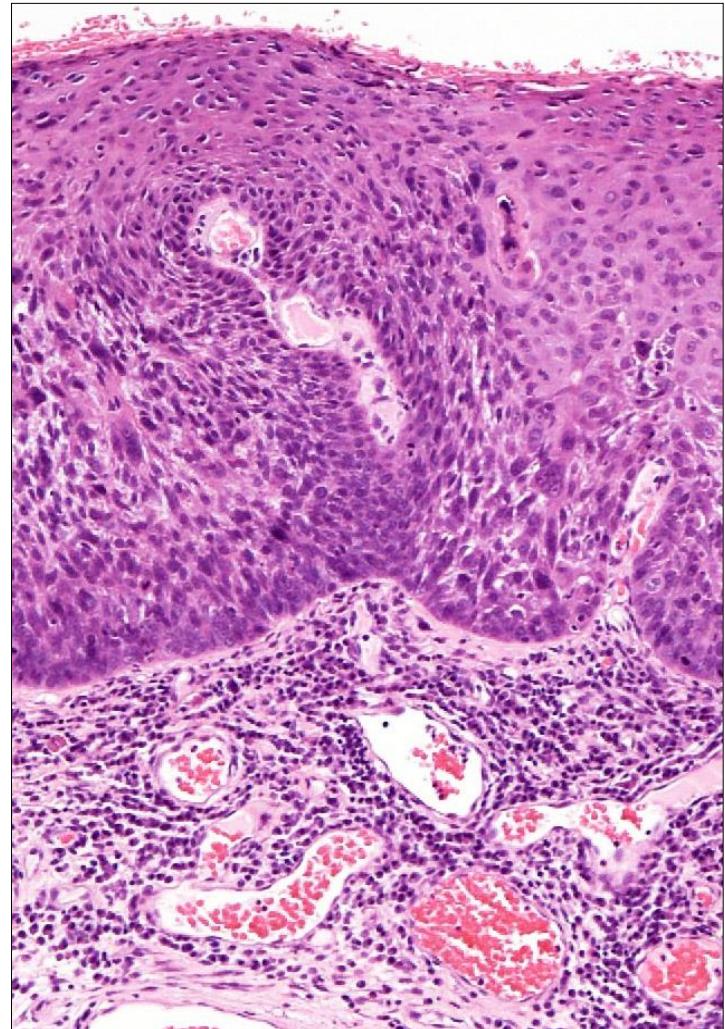
- displazija
- skvamozna intraepitelijska neoplazija (SIN)
- skvamozna intraepitelijska lezija (SILs)

Prekanceroze

- Terminologija: Ljubljanska klasifikacija, WHO klasifikacija,
- Etiologija: alkohol, tobak, HPV ?
- Klinična slika neznačilna
- Usoda: spontana regresija, progres, ponovitev
- “Field cancerization”

Prekanceroze: grading

- Celični in jedrni polimorfizem
(različne oblike in velikosti)
- Atipije
- Povečano razmerje jedro :
citoplasma
- Povečani nukleoli
- Mitoze
- Molekularni markerji ???

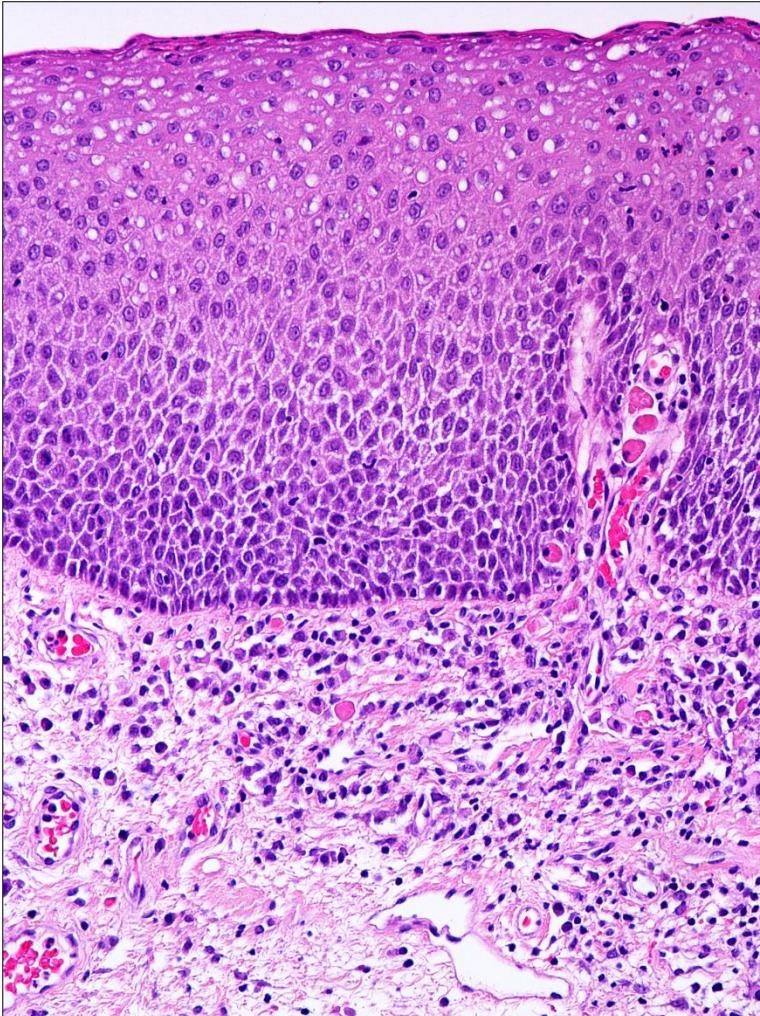

Skvamozne intraepitelijske lezije (displazija)

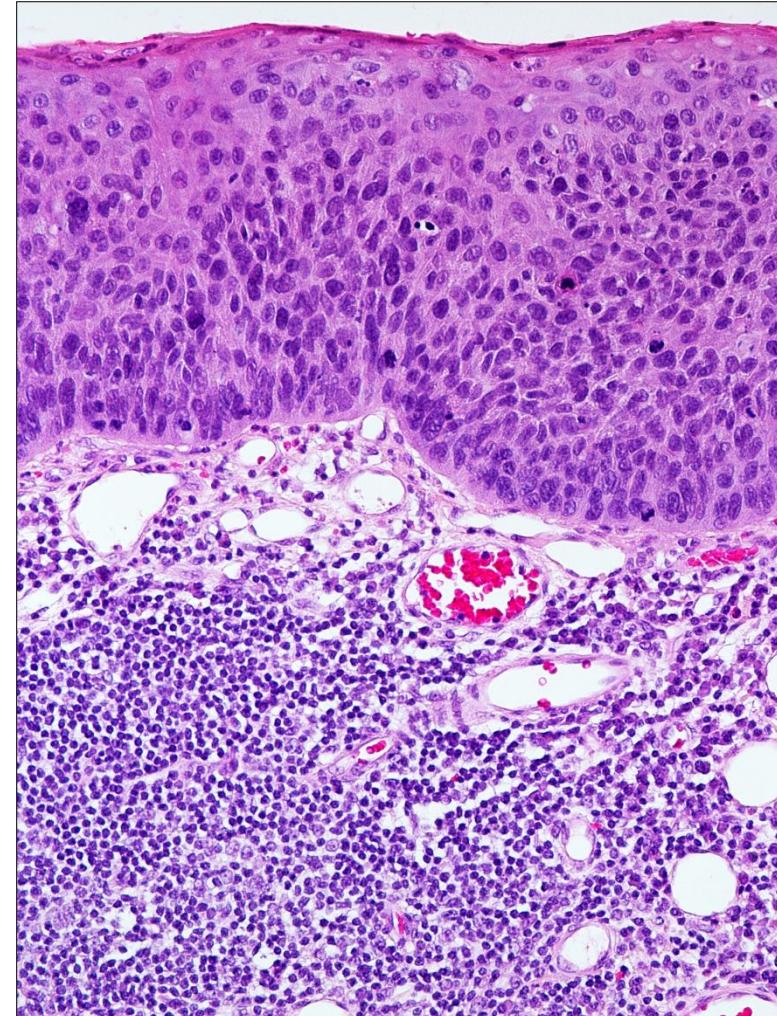
- 1. Nizke stopnje:** razvoj karcinoma v 2% pac.
- 2. Visoke stopnje:** razvoj karcinoma v 13% pac.
- 3. Carcinoma in situ (intraepitelijski karcinom):**
citološko karcinom, vendar ne sega preko bazalne membrane in zato ne zaseva

Displazija

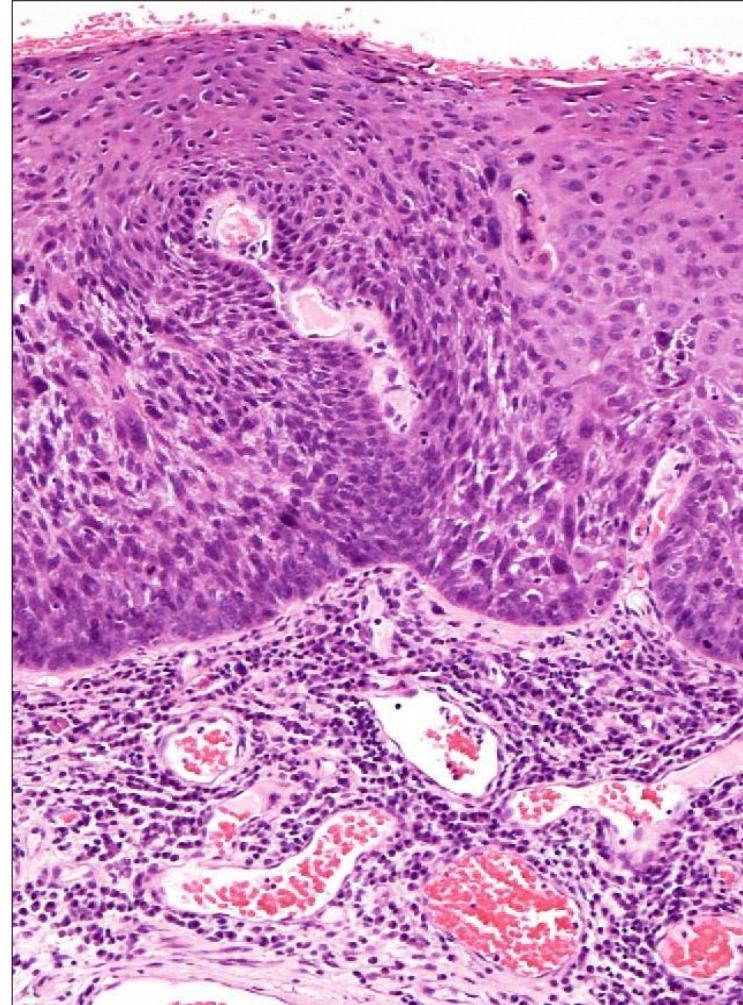
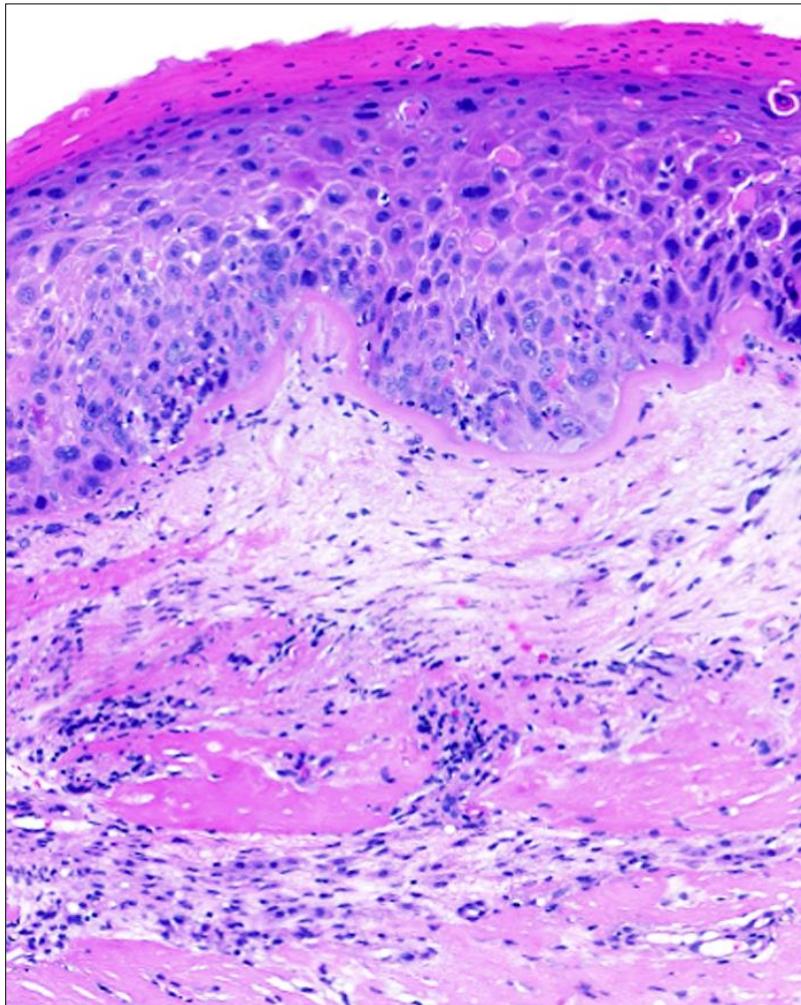
nizke stopnje

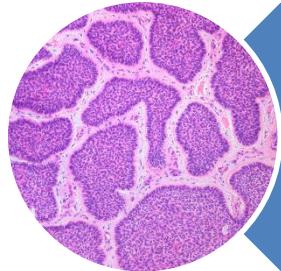
visoke stopnje

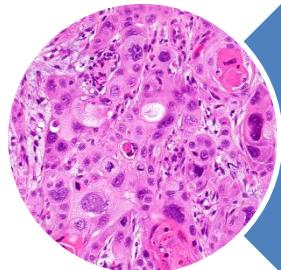
Carcinoma in situ

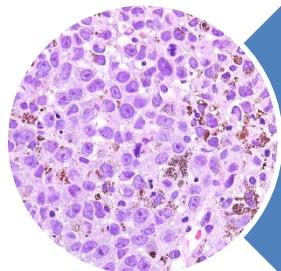
Koža

Bazalnocelični karcinom

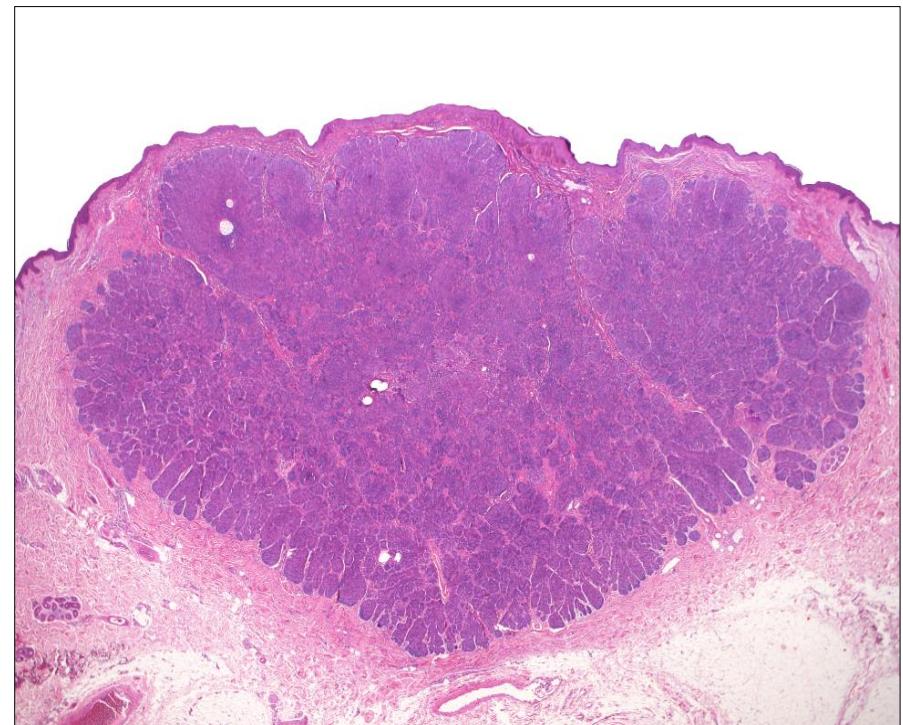
Ploščatocelični karcinom

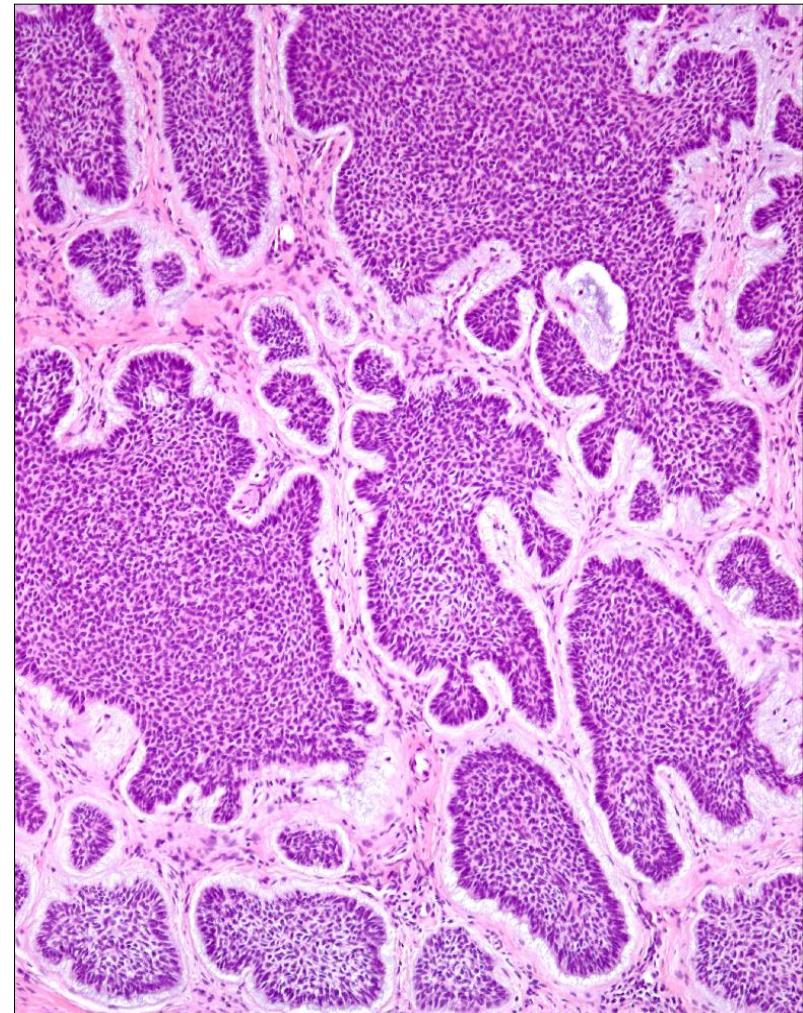
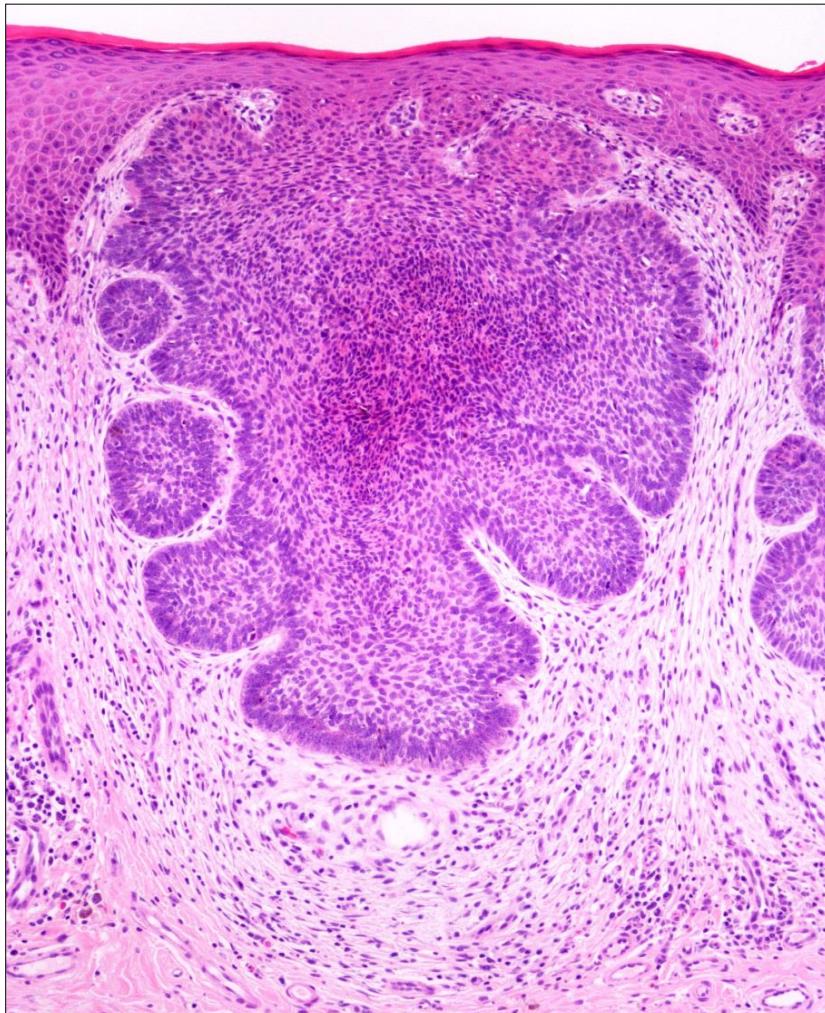
Maligni melanom

Bazalnocyelični karcinom

- Najpogostejši mlg tumor pri človeku
- Na soncu izpostavljeni koži
- Počasna rast
- **Destrukcija tkiva!**
- Zaseva izjemno redko
- Th: ekscizija (v celoti!)

Bazalnocyelični karcinom

Bazalnocelični karcinom

Bazalnocyelični karcinom

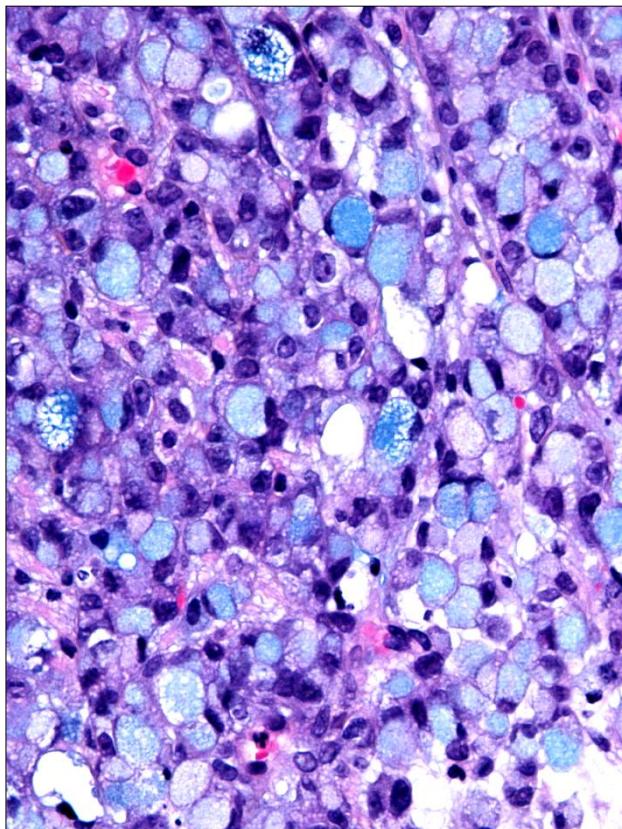

Tumorji žlez slinavk

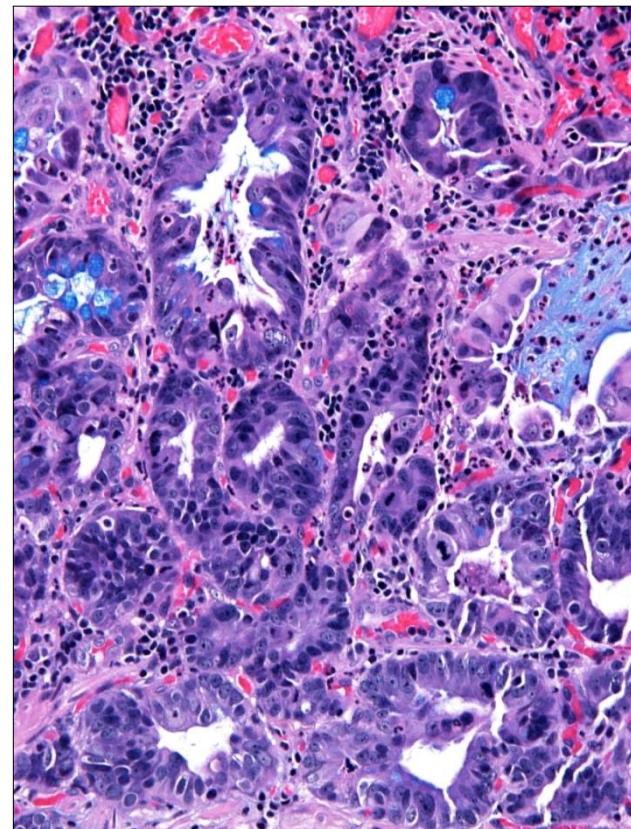
Adenokarcinom:

znaki žlezne diferenciacije

Tvorba mucina (intra ali ekstracelularno)

Tvorba žleznih struktur (tubuli, acinus, resice)

Tumorji žlez slinavk

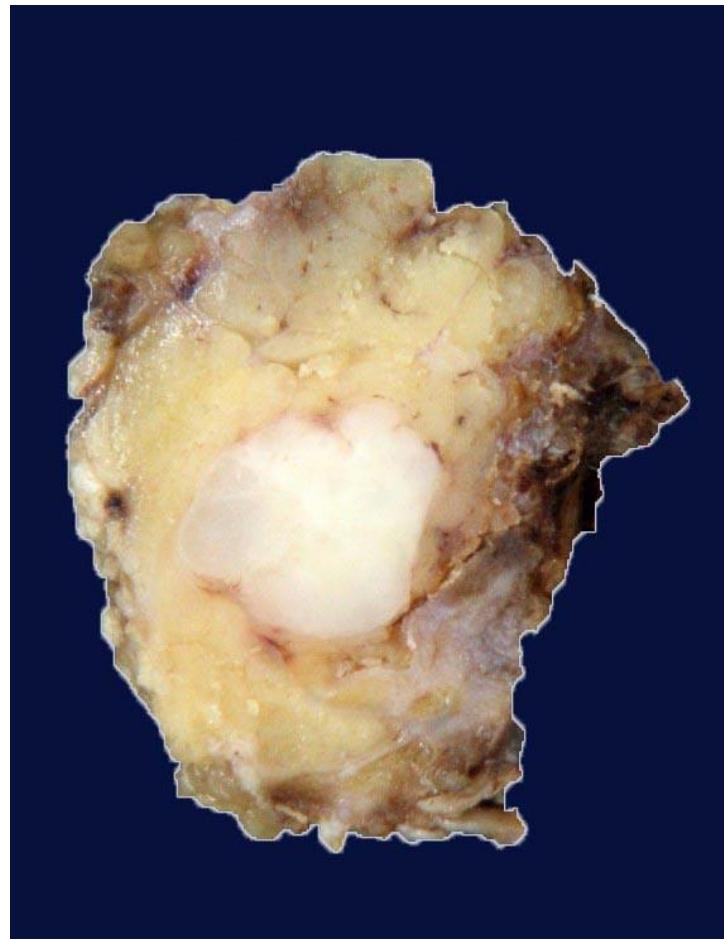
- benigni

- Pleomorfni adenom
- Whartinov tumor

- maligni

- Adenoidno cistični karcinom
- Mukoepidermoidni ca
- Epitelijsko-mioepitelijski ca
- Mioepitelijski karcinom
- Karcinom salivarnega voda
- Polimorfni adenokarcinom
- Bazalnocelični adenokarcinom
- Sekretorni karcinom
- Limfom

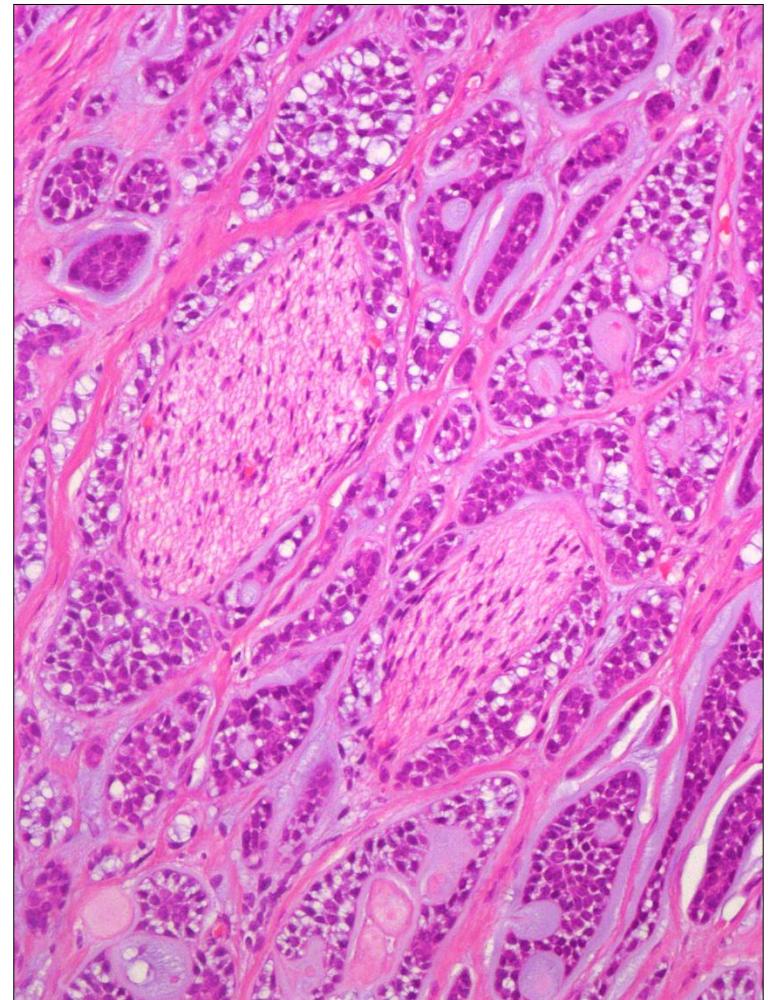
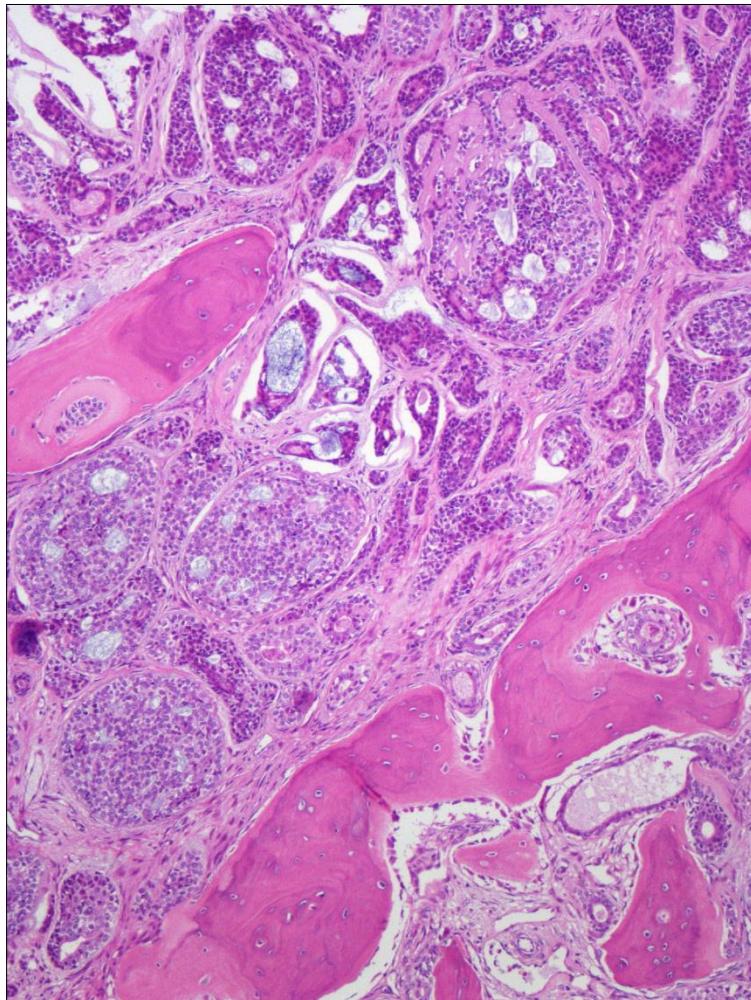
Pleomorfni adenom

Karcinom salivarnega voda

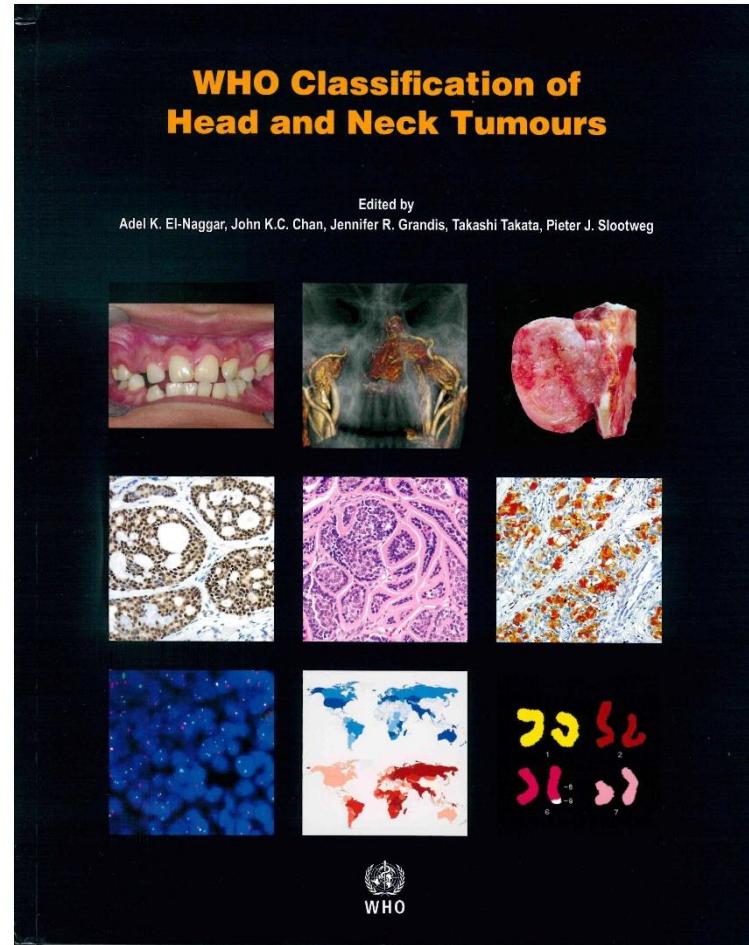

Adenoidno-cistični karcinom: perinevralna invazija

Tumorji žlez slinavk

- Patologija ???
- Biološki potencial ???
- Prognoza ???
- Optimalno zdravljenje ???
- Radiosenzitivnost ???
- Kemoterapija ???
- Ostalo ???

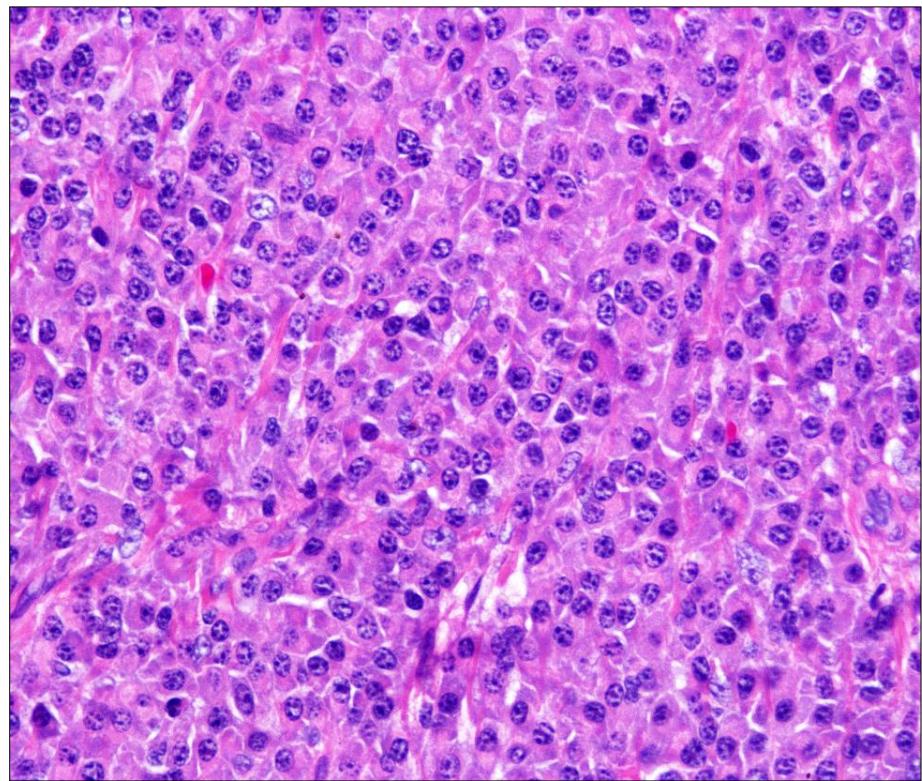
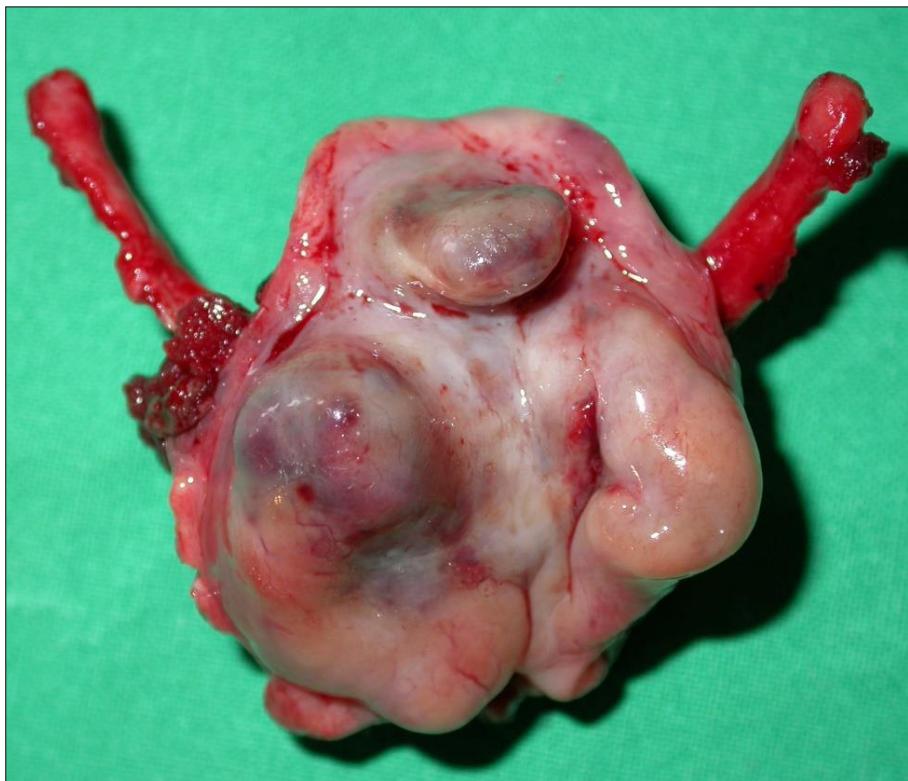

Maligni limfom

Maligni limfom

- Hodgkinov, neHodgkinv limfom, limfatične levkemije, plazmacitom
- Bezgavke (nodalni limfomi)
- “Mucosa-associated lymphoid tissues” (MALT): pridobljeni MALT (slinavke), prirojeni (Waldeyerjev obroč)

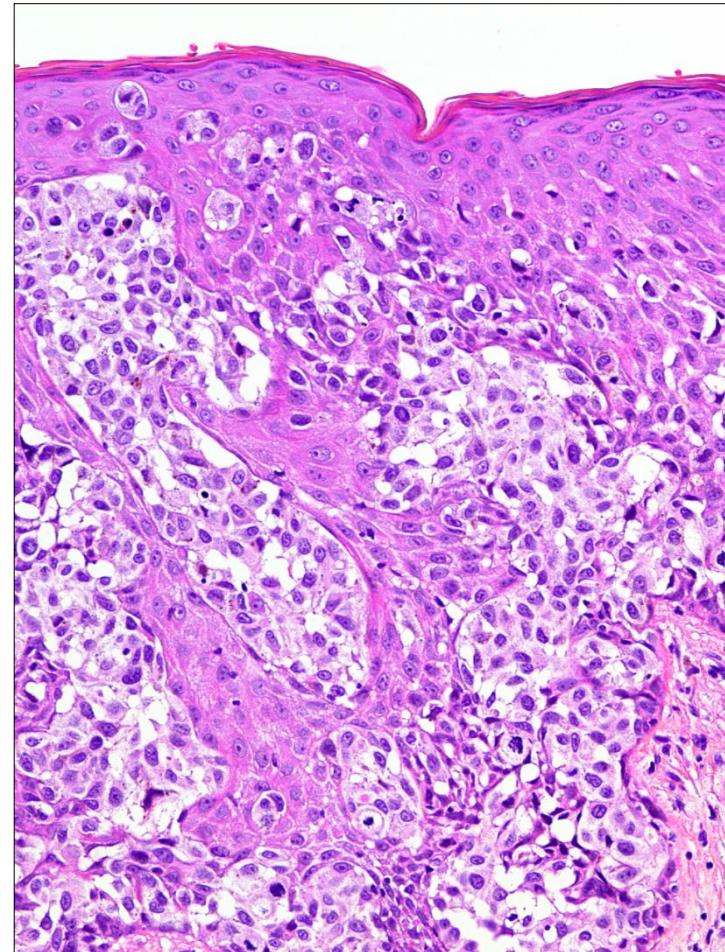
Supraglotisna laringektomija: ekstramedularni plazmacitom

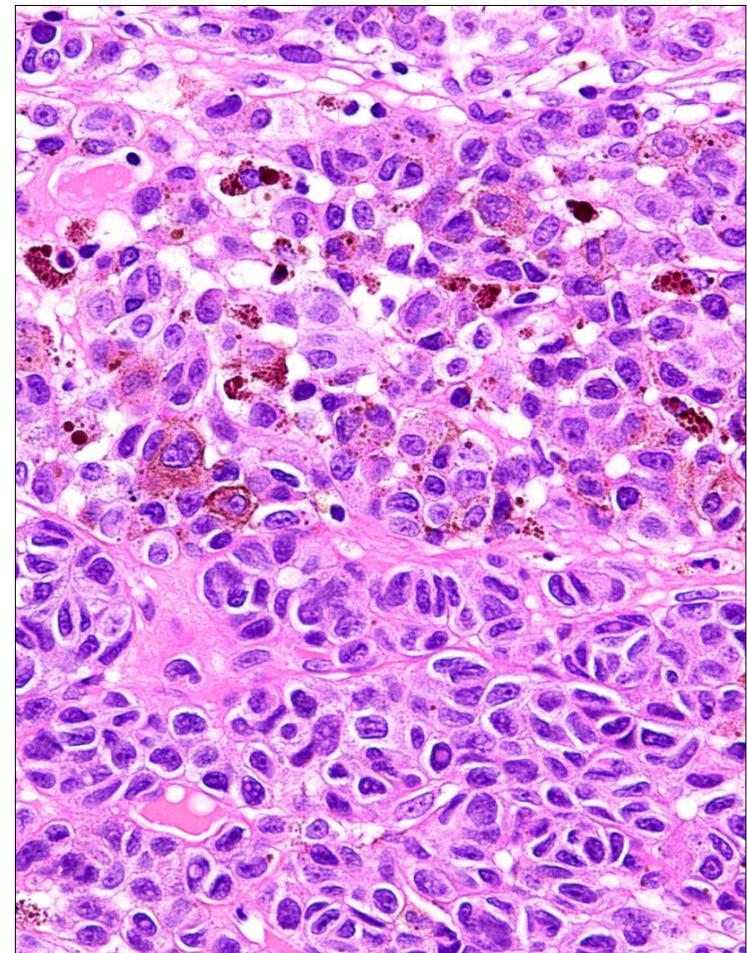
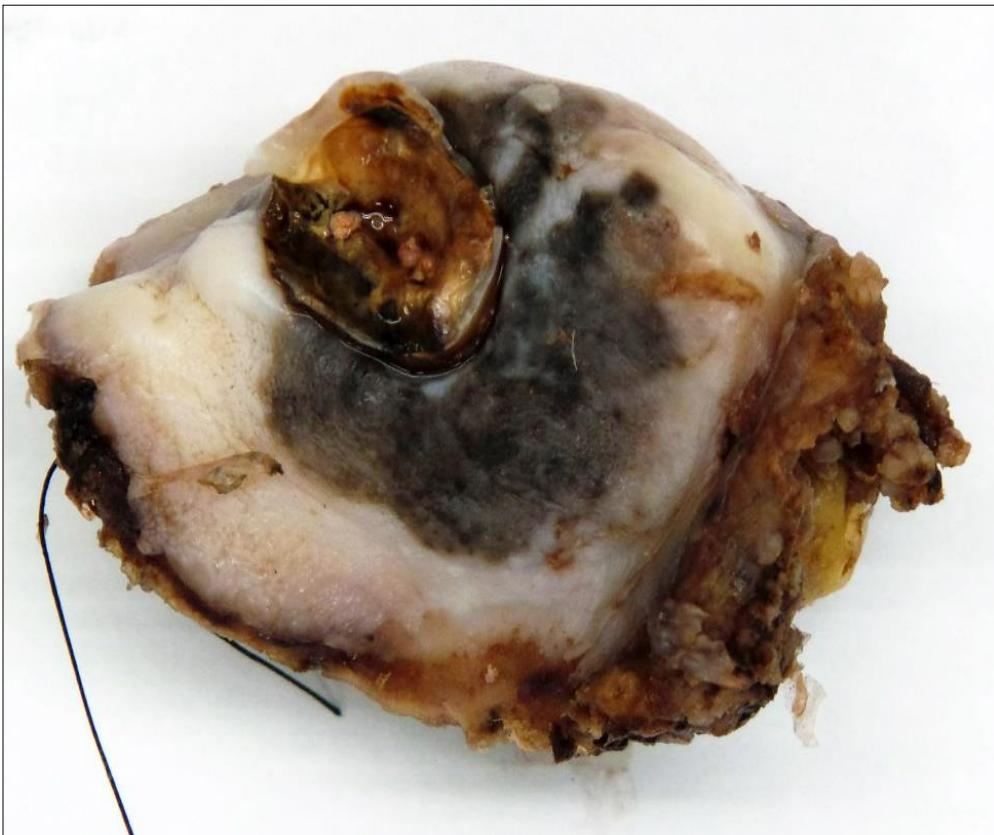
Maligni melanom glave in vratu

Maligni melanom

- Koža
- Sluznice (nosna, ustna)
- Agresiven, slaba prognoza
- Mukozni melanomi običajno pozno odkriti

Maligni melanom trdega neba in maksile

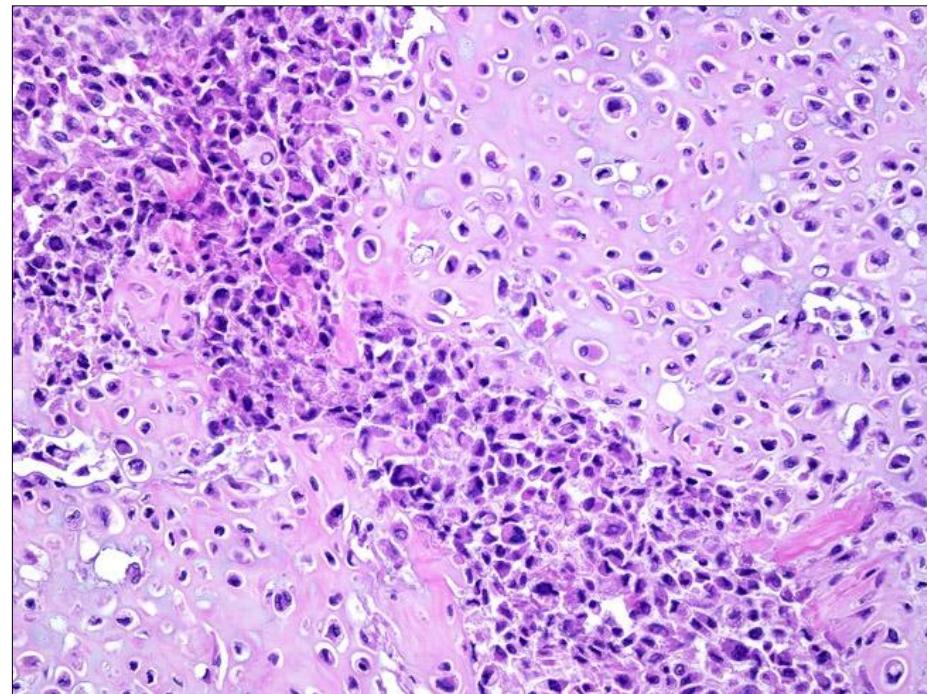
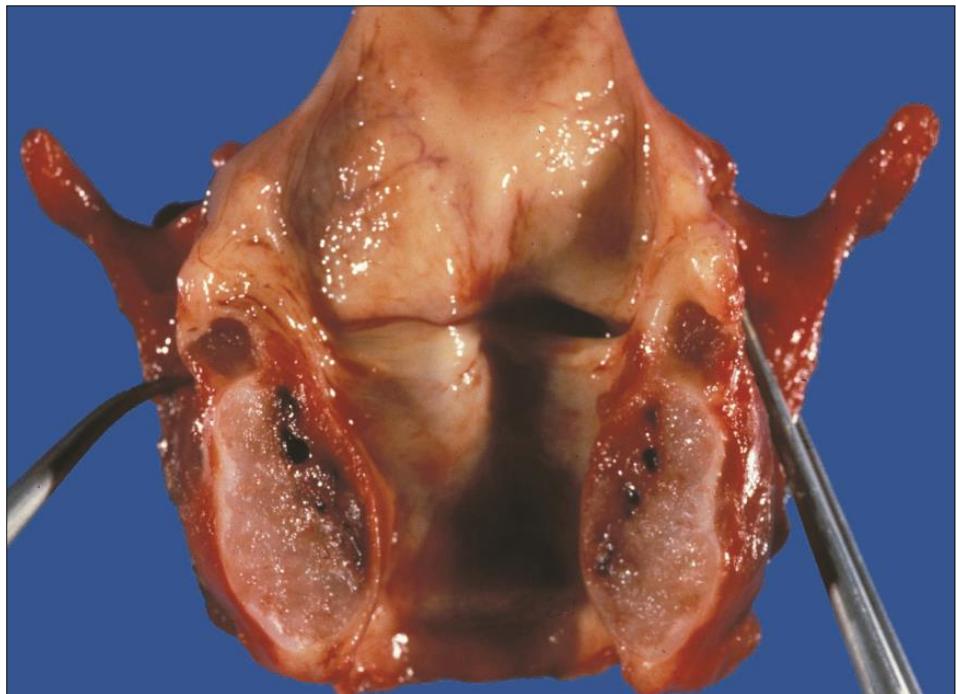

Tumorji mehkih tkiv in kosti

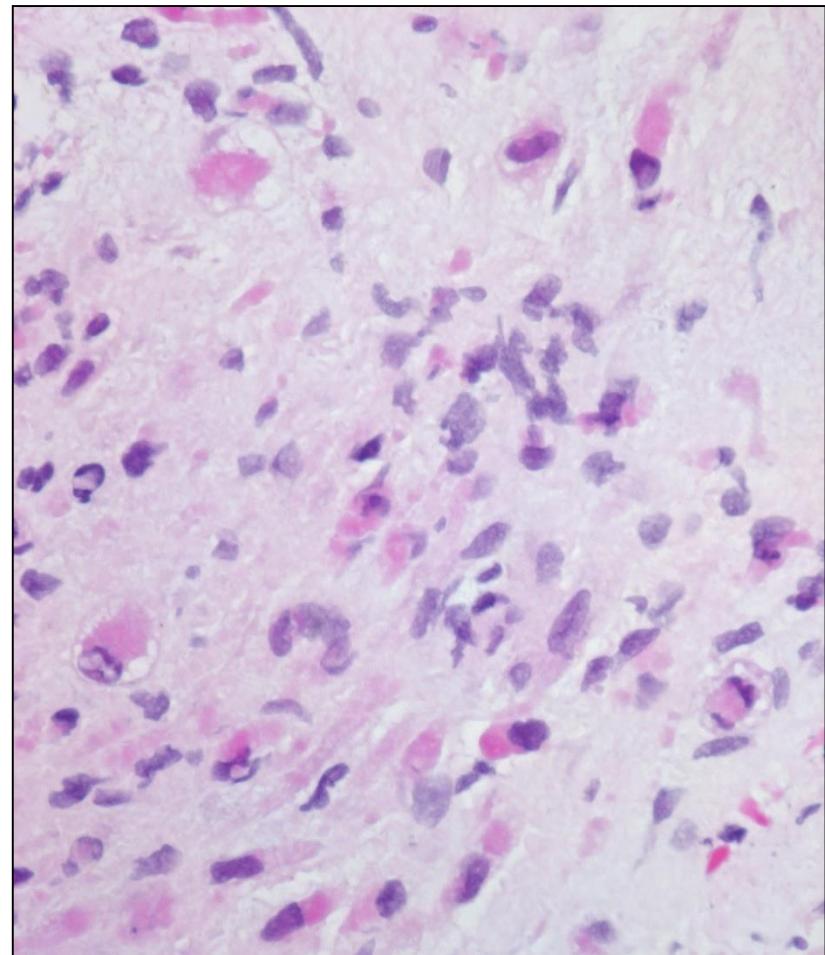
Tumorji mehkikh tkiv in kosti

- **Benigni:** lipom, hemangiom, schwannom, fibrom, leiomiom, hondrom
- **Maligni (sarkomi):** liposarkom, hondrosarkom, leiomiosarkom, miksoidni fibrosarkom, MPNST
- **Benigni:** osteom, osteoblastom, osteoid-osteom, gigantocelični tumor
- **Maligni:** osteosarkom, Ewingov sarkom, PNET, limfom, plazmacitom

Hondrosarkom grla

Rabdomiosarkom mandibule

Zaključki

Tumorjev ne moremo in ne smemo opredeljevati na osnovi makroskopske / klinične slike.

BIOPSIJA je nujna za opredelitev tumorjev (citopatologija, histopatologija).

Biopsije ne morejo in ne smejo nadomestiti molekularno genetske preiskave.

Svečinske gorice, Slovenija